

Szakértői bizonyítás a büntető eljárásban

Az igazságügyi szakértésre vonatkozó legfontosabb jogszabályok

- § 2016. évi XXIX. tv. az igazságügyi szakértőkről**
- § 9/2006. (II.27) IM rend. az igazságügyi szakértői szakterületekről, valamint az ahhoz kapcsolódó képesítési és egyéb szakmai feltételekről**
- § 282/2007. (X.26) Korm. rend. a szakterületek ágazati követelményeiért felelős szervek kijelöléséről, valamint a meghatározott szakkérdésekben kizárólagosan eljáró és egyes szakterületeken szakvéleményt adó szervekről**
- § 31/2008. (XII.31) IRM rend. az igazságügyi szakértői működésről**

9/2006. (II.27) IM rendelet 12. számú melléklete (Kriminalisztikai szakterület)

- 1. Nyomszakértés**
- 2. Okmányszakértés**
- 3. Fegyverszakértés**
- 4. Írásszakértés**
- 5. Ujjnyomatszakértés**
- 6. Forenzikus vegyészet**
- 7. Forenzikus fizika**
- 8. Forenzikus geológia**
- 9. Forenzikus botanika**

Szakértői intézetek

- **Nemzeti Szakértői és Kutató Központ (NSZKK)**

(korábbi BSZKI kibővítve)

Központi Intézetek:

1. **Adó és Könyvszakértői Intézet**
2. **Arcképfelismerő Elemző Osztály**
3. **Daktiloszkópiai Szakértői Intézet**
4. **Fizikai és Kémiai Szakértői Intézet**
5. **Genetikai Szakértői Intézet**
6. **Kábítószervizsgáló Szakértői Intézet**
7. **Kriminálisztikai Szakértői Intézet**
8. **Műszaki Szakértői Intézet**
9. **Orvosszakértői Intézet**
10. **Poligráfós Osztály**
11. **Toxikológiai Szakértői Intézet**
12. **Véralkohol és Tűzvizsgáló Osztály**

- **Az egyetemi igazságügyi orvostani intézetek**

NSZKK alatti területi intézetek

- **Békéscsaba**
- **Debrecen**
- **Győr**
- **Kaposvár**
- **Kecskemét**
- **Miskolc**
- **Pécs**
- **Szeged**
- **Szolnok**
- **Szombathely**
- **Veszprém**

Igazságügyi szakértők
kereshető
névjegyzéke:

- <https://inyr.im.gov.hu/szakertok>

Mi a szakértő feladata?

- Az igazságügyi szakértő feladata, hogy a bíróság, a közjegyző, az ügyészség, a rendőrség és a jogszabályban meghatározott más hatóság kirendelése, vagy megbízása alapján, a tudomány és a műszaki fejlődés eredményeinek felhasználásával készített szakvéleménnyel segítse a tényállás megállapítását, a szakkérdés eldöntését.

[Szaktv.1.§ (1)]

Tehát mi a szakértő feladata?

Be.99. § (1) Ha a bizonyítandó tény megállapításához vagy megítéléséhez különleges szakértelem szükséges, szakértőt kell alkalmazni.

Különleges szakértelem?? (WTF?)

Be.99.§ (2) Szakértő alkalmazása kötelező, ha

- a) a bizonyítandó tény, illetőleg az eldöntendő kérdés személy kóros elmeállapota, illetőleg kábítószerfüggősége,**
- b) a bizonyítandó tény, illetőleg az eldöntendő kérdés kényszergyógykezelés szükségessége,**
- c) a személyazonosítást biológiai vizsgálattal végzik,**
- d) elhalt személy kihantolására kerül sor.**

A különleges szakértelem fogalma

„A különleges szakértelem határainak megvonásánál mindenképp előbb abból kell kiindulni, hogy ez a fogalom állandóan változó tartalmat takar. A tudományok, a technika, az ipar és a művészetek egyre újabb és újabb olyan ismereteket eredményeznek, amelyekkel csak az adott terület szakemberei rendelkeznek és amelyek így a büntetőeljárás szempontjából a különleges szakértelem fogalma alá esnek.”

Gödöny József

A különleges szakértelem negatív meghatározása

A bírói gyakorlat dolgozta ki, de a jellemzően bíróság sem veszi figyelembe!

Eszerint:

A középiskolai érettségi követelményszintjéhez szükséges tudásanyag nem lehet különleges szakértelem tárgya.

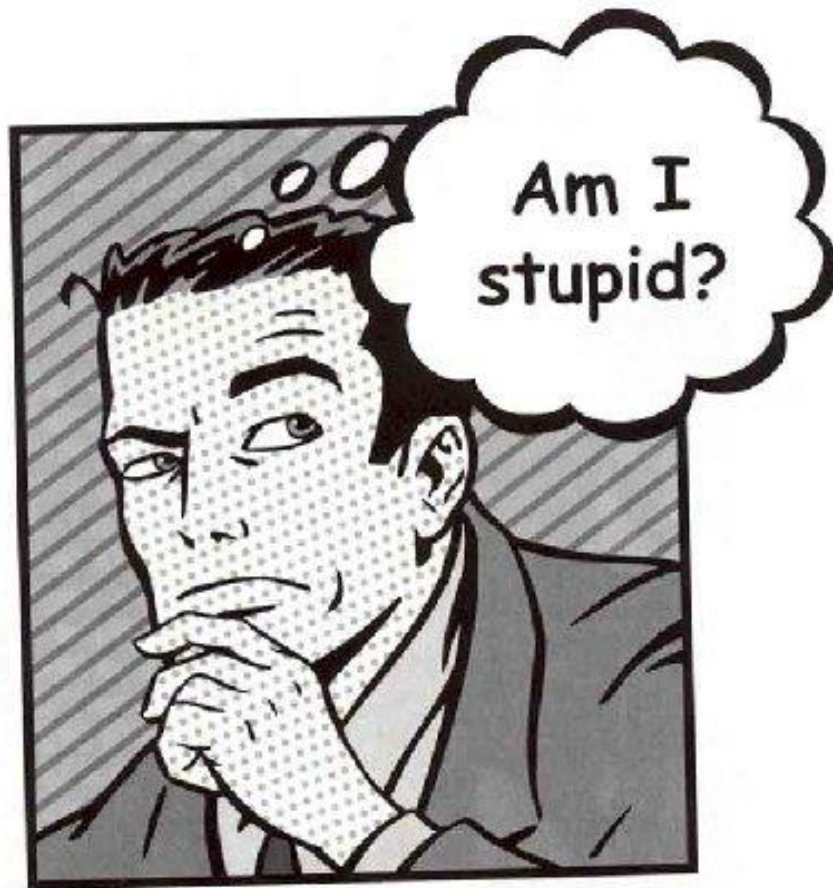
Negatívumok...

- **A jelenlegi rendszer rendkívül alkalmas az eljárások elhúzására (Be.99.§-114.§)**
- **Lustaság, trehányság, a szakmai hozzáértés hiánya (hülyeség), korrupció(?!)**
- **Csak ténykérdésben lehet szakértőt kirendelni, ennek ellenére jogkérdésre is kirendelik**
- **Idő előtti kirendelés**
- **Nem kompetens szakértő kirendelése (9/2006. (II.27) IM rend. , 282/2007. (X.26) Korm. rend. !!!)**
- **A hatóság maga sem tudja, mit is akar kérdezni...**

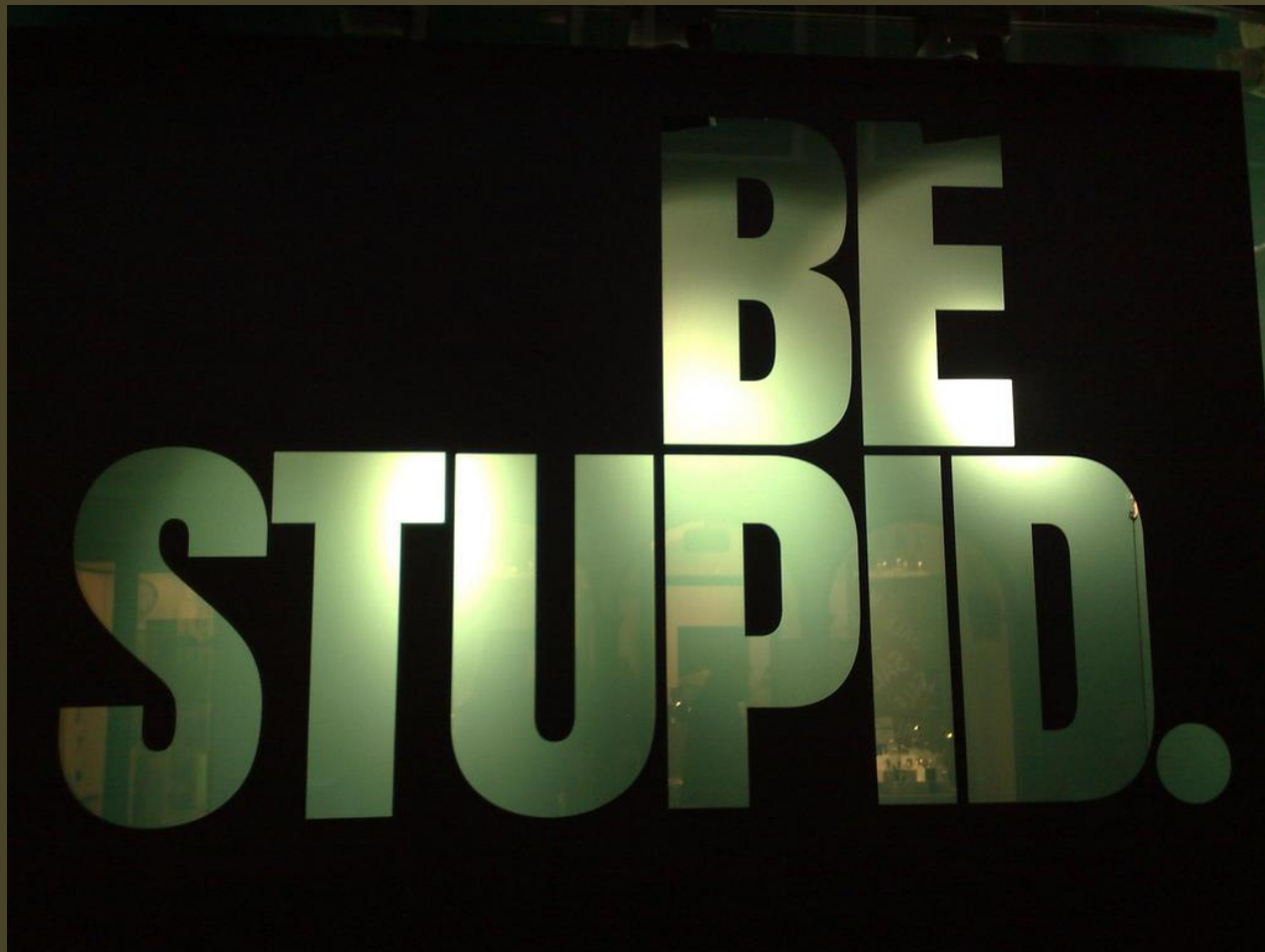
Tényleg, mit is kérdeznek?

Aki kérdez, az hülye...

...aki nem kérdez, az hülye is marad!

A kérdések viszik előre az eljárást, de..

...az első kérdés mindig az legyen, biztos szakértőt kell kirendelnem?

Fontos:

- Ügytípus ismeret
- Konkrét ügyismeret
- Módszertani levelek ismerete

Mert csak így tudunk jól kérdezni!

Módszertani levelek

A szakértő és az őt kirendelő hatóság számára egyaránt fontos szempontokat tartalmaz!

Pl. Országos Igazságügyi Orvostani Intézet 16. számú módszertani levele a testi sérülések és egészségkárosodások igazságügyi orvosszakértői véleményezéséről

- I. A sérülésekről általában***
- II. Vázlat az orvosszakértői vélemény megszerkesztéséhez***
- III. Adatok a testi sérülések és egészségkárosodások orvosszakértői megítéléséhez***
- IV. A gyógytartamot befolyásoló tényezők***
- V. Az egyes jogi kérdések eldöntéséhez szükséges orvosszakértői állásfoglalás***
- VI. Szempontok a hatóság gyakoribb kérdéseinek megválaszolásához***

A „jó” szakértői vélemény I.

Tartalmi követelmények:

- Közérthetőség
- Ellenőrizhetőség
- Rekonstruálhatóság

A szakértői vélemény jogalkalmazói ellenőrzése

I.

- A józan, nem megvezetett és elvarázsolt gondolkodás (a józan „paraszti ész”) a legfontosabb.**
- Ha a jogalkalmazó a szakértői véleményből, elmondásból valamit vagy semmit nem ért, az nem a jogalkalmazó hibája!**
- A szakértő szakvéleményét világosan, tömören, pártatlanul készítette-e.**
- A jogalkalmazó informáltsága a szakértői módszerekről, logikai képzettsége, gyakorlottsága.**

A szakértői vélemény jogalkalmazói ellenőrzése

II.

- A szakértő a vizsgálat alapján ténymegállapítást tesz = tényközlés, amely lehet igaz és nem igaz, amint hogy megfelel a valóságnak, vagy sem, de ez *egy ténymegállapítás*.
- A szakértői ténymegállapításokkal is vitába lehet szállni, mivel ez is észlelésen alapul, ha vita tárgya, bizonyítást lehet és kell rá felvenni.
- A szakértői vélemény a tények szakmai értékelése, ami nem az objektív igazság, lehet *helyes vagy helytelen*.

A „jó” szakértői vélemény II.

Formai követelmények:

- megbízás
- feladat
- előzmények
- a szakértői vizsgálat módszerei
- szakértői megállapítások
- válasz a hatóság kérdésére
- összefoglalás
- szignalizáció